

Під час дослідження фізико-хімічних показників ці зразки також мали високу оцінку і відповідали вимогам стандарту, але молоко «Бурьонка» не містило вітаміну С.

Отже найкращим виявилось молоко «На здоров'я» і збагачувати ми вирішили саме його. Все це робить експертизу молока конче необхідною у боротьбі із фальсифікацією.

Висновки

1. Аналізуючи споживчі властивості молока, було визначено, що молоко є одним з найважливіших продуктів харчування, його хімічний склад надзвичайно різноманітний: містить більше 100 різних речовин, при чому багато з них знаходяться тільки в молоці: молочний цукор – лактоза, молочний білок – казеїн, а також молочний жир з його рідкісним набором жирних кислот.

2. Під час огляду літератури було встановлено особливості товарознавчої експертизи молока і визначено органолептичні, фізико-хімічні і мікробіологічні показники, за якими воно досліджується.

Список використаних джерел

1. Дейнека В. Гігієна молочної залози корів основна передумова профілактики маститів // Пропозиція. 2004. № 7. С. 89-90.

2. Динапен З.Х., Чукулаєва Л.В., Твердохлеб Г.В. Технологія молока і молочних продуктів Миколаїв: Агропромиздат. 1991. 463 с.

3. Димань Т.М. Удосконалення первинної обробки молока та підвищення його якості в умовах сучасних ферм і комплексів. Автореф. канд. дис., Київ. 1994. 19с.

УДК: 636.09:616.31]:636.1

СУЧАСНІ АСПЕКТИ СТОМАТОЛОГІЇ КОНЕЙ НА ПРИКЛАДІ РІЗНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ТА ТРАВМ ЗУБІВ

В. Канаков, здобувач вищої освіти

Науковий керівник – О. Найдіч к. вет. наук, доцентка

Миколаївський національний аграрний університет

У статті розглянуті актуальні питання стоматології коней. На основі клінічних спостережень і даних літератури відзначено інтенсивний розвиток і прогресування карієсу та запальних захворювань тканин у тварин під час інфекцій або після травмування. Це підкреслює важливість впровадження дієвих методів профілактики та лікування стоматологічних патологій у коней.

Ключові слова: коні, вовчі зуби, премоляри, профілактика, лікування

Вступ

Захворювання зубів є основним захворюванням ротової порожнини у коней і має велике значення у ветеринарній практиці коней, оскільки до 10% робочого часу лікаря пов'язано з роботою стоматолога. Стоматологічні проблеми є найпоширенішою медичною проблемою у практиці великих тварин у світі. Крім того, багато посмертних досліджень показують високий рівень клінічно значущих, недіагностованих стоматологічних розладів у коней [1].

Огляд літератури

Найпоширенішим стоматологічним захворюванням є *гострі зубні розростання* («емалеві точки») (Рис. 1), які розвиваються на щічних краях верхньої щелепи та язичних краях нижньої. Вони можуть викликати травми м'яких тканин, біль, утруднення жування та дисфагію. Такі проблеми часто супроводжуються накопиченням корму між зубами й щокми, зміною жувальних рухів і появою болю, що обмежує процес руху щелепи [1, 2].

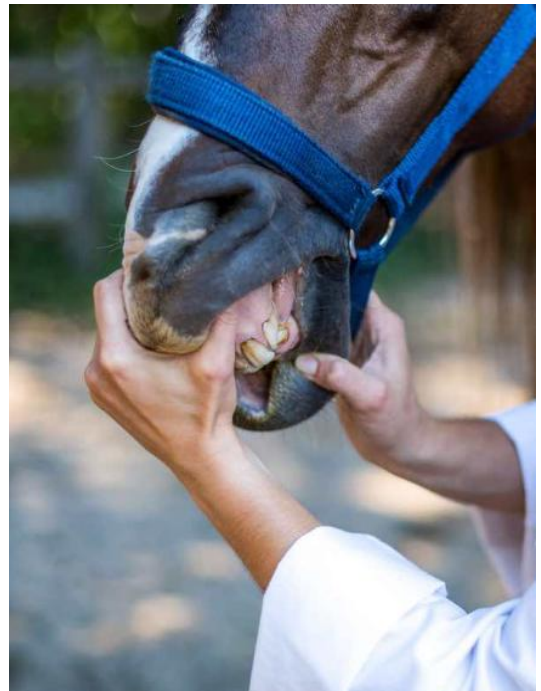

Рис. 1. Емалеві точки у коня

Біль у зубах може спричинити зміни в харчовій поведінці: уповільнення жування, вибір м'якої їжі замість грубих кормів. У фекаліях можуть бути помітні довгі волокна корму або зерно, що вказує на недостатнє подрібнення їжі [3]. Галітоз є ознакою пародонтиту або карієсу. Важкі випадки можуть призвести до втрати ваги, хоча це трапляється не завжди; після одужання тварини продовжують споживати їжу повноцінно [4].

Апікальні інфекції супроводжуються пошкодженням обличчя, дренуючими синусами або відділеннями з носа, які можуть вказувати на гайморит. У молодих коней довші коронки зубів частіше спричиняють значне утворення, тоді як у старих, інфекція зазвичай проявляється у ротовій порожнині через коротші корені. Хронічні ураження, які викликають жування однією стороною ротової порожнини, можуть призвести до появи нерівномірних різців («косий рот») [4].

Сучасні методи діагностики та лікування, зокрема рентгенографія, огляд, пальпація дозволяють ефективно виявляти та усунути проблеми, що сприяють збереженню здоров'я тварин та їх продуктивності. Так пальпацією через щокми можуть бути виявлені кишені для їжі або серйозні стоматологічні порушення, як-от адентія чи екзостоз. Біль під час пальпації може свідчити про гострі розростання на щічному боці верхніх корінних зубів. Спостереження за жуванням може обмежити рух нижньої

щелепи або показати характер звуків. Ручне оцінювання бокового руху нижньої щелепи дозволяє виявити аномалії, наприклад, недостатнє роз'єднання різців [4].

Під час огляду зубів та ротової порожнини слід звертати увагу на співвідношення верхньої та нижньої щелеп. Бажаним є пряме змикання різцевих дуг (нормальний прикус). При неправильному змиканні різців („пташиний дзьоб”, „щупакові зуби”) виникають відхилення прикусу та ненормальне стирання різців. Невірне співвідношення щелеп ускладнює споживання корму, що особливо небажано при пасовищному утриманні [4].

Для огляду ротової порожнини необхідний кляп (рис. 2,3), а іноді — седація. Повторні огляди можливі без використання цих процедур.

Через анатомічні особливості коней огляд каудальних корінних зубів

Рис. 2. Загальний вигляд кляпу для проведення огляду

утруднений, але допоміжні інструменти значно полегшують цей процес. Для візуалізації застосовують налобні ліхтарі, стоматологічні дзеркала, внутрішньо ротова ендоскопія та промивання рота. Процес візуалізації вказаний на рис. 3. Ретельна пальпація зубів і ясен, огляд дзеркалом і рентгенографія допомагають виявити патології, такі як апікальні інфекції чи пародонтит, навіть якщо зовнішні зміни непомітні.

Анаеробні інфекції часто супроводжуються неприємним запахом, а верхівкові абсцеси — ушкодженням опорних кісток [5].

Лікування вищезгаданих гострих точок емалі та інших зубних розростань, які викликають біль можна здійснити за допомогою підпилювання зубів, яке може бути виконано вручну або за допомогою моторизованих інструментів. У молодих коней ця процедура досить

швидка і ефективна, тоді як у старших коней через анатомічні особливості може бути складнішою. Особливу увагу потрібно приділяти видаленню гострих точок на мезіальному краю другого премоляра, за наявності яких може спричинитися біль при використанні долота. Важливо залишити м'яке та консервативне округлення для запобігання ураження зубів. Також необхідно регулярно оглядати коней кожні 6-9 місяців при наявності гострих предметів на емалі, оскільки їх утворення може викликати проблеми прикусу і неправильне утримання голови. При виявленні великих поперечних гребенів на зубах, їх можна зменшити за допомогою елайнерів, щоб уникнути патологічних змін у зубах [1, 6].

Рис. 3. Процес візуалізації ротової порожнини коня

Вовчі зуби — це рудиментарні премоляри, які прорізаються перед другими премолярами. Лікування полягає в їх видаленні, якщо вони спричиняють дискомфорт або проблеми з прикусом. Процедура проводиться під седативними препаратами з використанням місцевої анестезії для знеболювання області зуба. Анестезія вводиться у слизову оболонку навколо вовчого зуба та ікла. Після анестезії ясна піднімаються навколо зуба, і він розхитується за допомогою елеватора, після чого видаляється щипцями [2].

Лікування проблем з молочними різцями та премолярами у коней передбачає їх своєчасне видалення для запобігання дискомфорту, неправильному прикусу та ускладненням. Якщо молочний різець не випадає і заважає прорізуванню постійного зуба, його видаляють під місцевою анестезією (блокада підборіддя або підчонаймкового нерва). Після седатії коня введенням анальгетика (наприклад, детомідину 0,01–0,02 мг/кг внутрішньовенно або ксилазин 0,25–0,50 мг/кг внутрішньовенно) зуб розхитують елеватором, видаляють щипцями, а у разі поломки виконують розріз ясен для видалення залишків [4].

Молочні премоляри видаляють лише за наявності чіткої демаркаційної лінії між ними та постійними зубами. Зуб захоплюють

щипцями та обережно видаляють. Передчасне видалення уникають, щоб не пошкодити кровопостачання постійного зуба, яке може призвести до гіпоплазії цементу, карієсу або переломів. Якщо виявлені залишки молочних зубів, які подразнюють ясна або заважають прорізуванню, їх також видаляють. Для точного діагнозу і планування втручання застосовують рентгенографію [7].

Щодо травм різцевої ділянки у молодих коней, то їх лікування залежить від типу пошкодження. При переломах або відривах зубів та кісток рекомендується рентгенографія для оцінки стану та планування лікування. Для стабілізації переломів симфізу нижньої щелепи або різцевої кістки застосовують серкляжну дротяну фіксацію під седативами та місцевою анестезією. У разі пошкодження коронки різця з відкритою пульпою використовують рентген для оцінки ураження та проводять профілактику правця і антибіотикотерапію. Для захисту пульпи зону обробляють фізіологічним розчином, наносять прокладку з гідроксиду кальцію, а порожнину закривають композитним матеріалом [1, 4].

Переломи нижньої щелепи можуть потребувати стабілізації за допомогою натягувальних стрічок, шинування або зовнішніх фіксаторів, залежно від тяжкості травми. Травми м'яких тканин шкіри, губ і щік зашивають після очищення, застосовуючи седативні препарати та місцеву анестезію. У разі значного пошкодження або нестабільних переломів проводять хірургічну реконструкцію з використанням пластин чи інших методів фіксації. За необхідності видаляють ослаблені зуби або фрагменти. Рана після лікування потребує регулярного догляду, щоб уникнути ускладнень. Зламані зуби та пошкоджені зачатки щічних зубів вимагають видалення чи інших втручань для запобігання майбутнім аномаліям зубного ряду [4].

Висновки

Аналіз літературних джерел вказує на те, що на сьогодні недостатньо вивчені питання профілактики і лікування стоматологічних захворювань у коней.

Загалом, захворювання зубів у коней є однією з найактуальніших проблем у ветеринарії, оскільки вони значно впливають на здоров'я тварини та якість її життя. Стоматологічні розлади часто залишаються недіагностованими, хоча вони можуть викликати серйозні ускладнення, такі як біль, утруднення жування, погіршення харчової поведінки та навіть втрату ваги.

Список використаних джерел

1. Pearce, C. (2020). Recent developments in equine dentistry. New Zealand Veterinary Journal, 68(3), 178–186. <https://doi.org/10.1080/00480169.2020.1722971>.
2. Kassem, M., Korittum, A., Raslan, A. (2018). Diagnosis and surgical management of prevalent dental affections in horses of equestrian

clubs. Alexandria Journal of Veterinary Sciences, 56(1), 117. <https://doi.org/10.5455/ajvs.283357>.

3. Di Filippo, P. A., Vieira, V., Rondon, D. A., & Quirino, C. R. (2018). Effect of dental correction on fecal fiber length in horses. Journal of Equine Veterinary Science, 64, 77–80. <https://doi.org/10.1016/j.jevs.2018.02.016>.

4. Pusterla, N. (2022). Equine oral medicine. Equine Dentistry and Maxillofacial Surgery, 207.

5. True, C. K., Dotzel, A. R. (2020). Equine oral endoscopy. Veterinary Clinics of North America: Equine Practice, 36(3), 433–443. <https://doi.org/10.1016/j.cveq.2020.07.001>.

6. Mata, F., Johnson, C., Wilding, L. (2022). Cross sectional epidemiological study of the severity of buccal ulceration and sharp enamel points in ridden and unridden horses. Journal of Applied Animal Welfare Science, 1–7. <https://doi.org/10.1080/10888705.2022.2070844>.

7. Taylor, W. T. T., Bayarsaikhan, J., Tuvshinjargal, T., Bender, S., Tromp, M., Clark, J., Lowry, K. B., Houle, J.-L., Staszewski, D., Whitworth, J., Fitzhugh, W., Boivin, N. (2018). Origins of equine dentistry. Proceedings of the National Academy of Sciences, 115(29), E6707—E6715. <https://doi.org/10.1073/pnas.1721189115>.

УДК: 636.5/6.09:616.921.5

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ПТАШИНОГО ГРИПУ

К. Кир'янова, здобувачка вищої освіти

О. Найдіч, канд. вет. наук, доцентка

Миколаївський національний аграрний університет

У статті викладено результати аналізу сучасних джерел та методів досліджень зокрема ефективності застосування ПЛР-тестування для діагностики пташиного грипу у птиці. Аналіз підтвердив високу чутливість та специфічність методу, що дозволяє виявити інфекцію на ранніх стадіях та мінімізувати поширення захворювання. Дослідження показують, що регулярний моніторинг диких птахів як носіїв вірусу є важливим етапом для контролю епізоотичної ситуації. Отримані дані можуть бути використані для вдосконалення методик ветеринарного нагляду та реагування на спалахи захворювання.

Ключові слова: *пташиний грип, методи дослідження, ПЛР-тест, Миколаївська область, вірус.*

Вступ

В умовах сучасного світу, коли транспортні та економічні зв'язки між країнами є тісними, а спалахи захворювань можуть швидко поширюватися, питання боротьби з пташиним грипом є надзвичайно